Malmö stad
Arbetsmarknads- och socialnämnden

Datum
2026-10-16
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2026-16480

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss Socialdepartementet - Identifiering av barn i behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska språket (Ds 2026:17)
STK-2026-1257

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning
Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i att barns behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska ska uppmärksammas tidigt och mötas med adekvata insatser. Nämnden är positiv till att språk- och kommunikationsfrämjande föräldraskapsstöd utvecklas inom de utökade hembesöksprogrammen.

Nämnden bedömer däremot att de utökade hembesöken inte är en lämplig arena för riktad bedömning av färdigheter i svenska hos barn med ett annat modersmål än svenska. Hembesöksprogrammens frivilliga, stödjande och tillitsskapande karaktär behöver värnas.

Om den föreslagna lagen träder i kraft och regionen ges ansvar för att identifiera barn i behov av stöd, bör formerna för detta utvecklas inom ramen för barnhälsovårdens ordinarie och kontinuerliga uppföljning.

Yttrande
Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i att barns behov av stöd för att utveckla sina färdigheter i svenska ska uppmärksammas tidigt och mötas med adekvata insatser. Det är viktigt att språk- och kommunikationsfrämjande föräldraskapsstöd utvecklas inom de utökade hembesöksprogrammen.

Nämnden anser däremot att de utökade hembesöken inte är en lämplig arena för riktad bedömning av färdigheter i svenska hos barn med ett annat modersmål än svenska. Hembesöksprogrammens frivilliga, stödjande och tillitsskapande karaktär behöver värnas.

En eventuell förändring av hembesöksprogrammets upplägg behöver föregås av en samlad analys av syfte, innehåll och organisatoriska konsekvenser. Konsekvenserna avseende frivillighet, tillit och socialtjänstens stödjande roll behöver analyseras.

Om hembesöken ska innehålla en riktad bedömning av barns färdigheter i svenska krävs förtydliganden kring ansvarsfördelning, kompetens, rutiner, dokumentation och samverkan. Vårdnadshavarnas perspektiv bör beaktas i det fortsatta arbetet.

De utökade hembesöksprogrammens syfte

De utökade hembesöken syftar till att stärka barns hälsa och skapa jämlika uppväxtvillkor genom tidiga, frivilliga och stödjande insatser. Programmet bygger på tillit och samverkan mellan barnhälsovården och förebyggande socialtjänsten.

Om hembesöken även ska användas för att bedöma barns färdigheter i svenska och kartlägga deras språkmiljö riskerar besökens karaktär att förändras. Detta kan påverka familjernas förtroende, skapa otydlighet kring professionernas roller samt väcka frågor om dokumentation och användning av insamlade uppgifter.

Språk- och kommunikationsfrämjande stöd ingår redan som en naturlig del av hembesöken och bör fortsatt erbjudas generellt till alla familjer. Identifieringen av barns språkförmåga bör integreras i barnhälsovårdens ordinarie uppföljning. Hembesök kan bidra med värdefull information om barnets språkliga miljö och vardag, men den samlade bedömningen bör baseras på barnhälsovårdens återkommande kontakter med barnet och dess särskilda kompetens inom området.

Eftersom både socialtjänst och barnhälsovård deltar i de utökade hembesöken anser arbetsmarknads- och socialnämnden att socialtjänstens roll behöver tydliggöras om besöken ska innehålla bedömningsmoment.

Ett senare hembesök kan stärka det generella stödet

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i promemorians bedömning att ett senare hembesök vid cirka 2,5–3 års ålder kan vara värdefullt. Vid denna ålder har fler frågor om barnets kommunikation, samspel, vardagsmiljö och föräldraskap hunnit bli synliga. Ett sådant besök skulle kunna förstärka det generella språk- och kommunikationsfrämjande föräldraskapsstödet till de familjer som omfattas av programmet.

Ett senare besök skulle kunna integreras genom en förändrad fördelning av besöken inom programmet, men en sådan förändring behöver föregås av en samlad analys av besökens syfte och innehåll samt av konsekvenserna för kontinuitet, bemanning och befintliga arbetsuppgifter.

Hembesöksprogrammens målgrupp och räckvidd

De utökade hembesöksprogrammen omfattar endast en del av den målgrupp som den föreslagna lagen avser. Programmen har egna inkluderingskriterier. Hembesöken kan vara en kompletterande kontaktyta i regionens identifieringsarbete, men säkerställer inte att samtliga barn som omfattas av lagen nås. Hembesöksprogrammens roll i identifieringsarbetet behöver baseras på bättre kunskap om deras räckvidd. Regionens identifieringsansvar måste organiseras så att hela lagens målgrupp omfattas.

Nämnden konstaterar att barnhälsovården redan har kontakt med de flesta familjer och få tackar nej till hembesök. Hembesökens främsta mervärde bedöms vara den förstärkta kontakten mellan förebyggande socialtjänst och familjer.

Stöd efter identifieringen behöver säkerställas

Barn med begränsad exponering för svenska tidigt ska identifieras och erbjudas stöd utifrån sina behov men samtidigt är promemorian tydligare kring identifiering och informationsöverföring än kring vilka insatser som ska följa efter.

Det behöver klargöras vilket stöd som ska erbjudas barnet och vårdnadshavarna, hur barn utanför förskolan ska nås samt hur berörda verksamheter ska involveras. Behov av språkstimulans motiverar inte alltid logopedinsatser, utan behöver ofta mötas genom språkfrämjande och föräldraskapsstödjande insatser. För att insatsen ska få avsedd effekt måste identifieringen följas av en väl fungerande stöd- och samverkanskedja.

Ordförande Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Merete Tillman

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]